

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Scientia media tollit à Deo rationem primi liberi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

sublimatus est ad talem dignitatem, & electus ad filiationem naturalem; Quod eius bonum (inquit) quatenus praeferat? quid egit ante? quid credit? quid petivit. ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Ergo &c. Sequela autem lentius probatur ratione jam adducta. In si Majoris probatur ratione jam adducta. In si Majoris rationis antecedente decretum praedestinationis Christi una ex his propositionibus contra dicitur, Christus merebitur, Christus non merebitur, est determinate vera: scilicet ista, Christum merebitur: Ego in illo signo rationis Deus cognoscit talem veritatem, & ipsa merita Christi futuram proinde non potest non moveri in utrumque ad ipsum praedestinandum. Unde olim Ariani tunc praesentia usi sunt ad suum errorem comprobandum, ut constat ex Epistola Alexandri Episcopi Alexandri ad algerum Alexandri Episcopi Constantianopolitanum, quae habetur in actis concilii Niceni tomo I. Concilio. Concordantes enim Christum non esse Filium Dei per naturam, sed solum per gratiam elatum fuisse ad eam dignitatem & excellentiam, eum illis objecerunt, unde esset quod sanctus Petrus ait Paulus non fuerit similis facti filii Dei, reprobant ad praesentiam boni usus liberi arbitrii futuri. Tunc (inquit Alexander) omne iuxta ergo Deum pietate ac reverentia, autem: Deum cum praesentia & praesentione pronovisset nequam ipsum aspernavit, idcirco ex omnibus elegisse &c. Quare doctissimus Gaspar Ram, primarius Moderator Academiae Ovicensis relect. 3. de scientia conditionatorum, concl. 5. refert. primum scientiam mediae inventum ad Arianos, & ad Origenem lib. 3. Petriarchon cap. 1. & 2. licet ibi non ita clare eam expresse sit Origenes, sicut postea Mafsilienensis, & Fantus, qui in hac assertionem perpepetus fuit, nisi praesentia exploravit, praedestinatio nihil decernit.

§. III.

Scientia media tollit a Deo rationem primam causam.

137. Pater hoc inconveniens ex supra dictis: ut enim articulo praecedenti ostendimus, Deus non potest esse prima causa futuritionis conditionatae rerum contingentium, & ordinis ad existentiam sub conditione habendam, qui in ea includitur, & per quem futura conditionata a mere possibili distinguuntur, nisi mediante aliquo decreto subjective absoluto, & objective conditionato, quod voluntas divina determinet illis dare esse, si poneretur aliqua conditio: At qui scientia media talem decreta excludit: Ergo rationem primam causam a Deo tollit. Neque hoc inconveniens effugiunt Adversarii, agnoscendo dependentiam conditionatorum a decreto futuro & ponendo, si poneretur conditio. Licet enim existentia rei conditionate futurae non sit praesens futuritionis tempore, ordo tamen ad illam praesens est, ut docet D. Thomas quae. 12. de verit. art. 10. ad 2. & causae secundae inclinationem & ordinationem de facto habent ad causandum effectum, qui est conditionate futurus. Item veritas objectiva de tali futuro praesens est futuritionis tempore; nec manet suspensa, & a conditione pendens, sicut ipsa futuritio: unde cum talis ordo ad existentiam & veritas illa objectiva, quae non est naturalis & necessaria, sed libera & contingens, exi-

gant aliquam causam actualem & praesentem, non potest salvari in Deo ratio primae causae, nisi in illo admittatur decretum aliquod conditionatum, actuale & exercitum, nec sufficit futurum, seu ponendum, si poneretur conditio.

139. Addo quod, cum decretum illud conditionate futurum & ponendum, si poneretur conditio, ad quod recurrunt Adversarii, non sit praedeterminans, sed pure indifferens, & a voluntate contra determinabile, quantum ad speciem actus; determinata futuritio rerum contingentium & actuum nostrorum liberorum in illud, ut in prima causam reduci nequit: nam ut ait D. Thomas 3. contra Gent. cap. 2. Quod indifferenter se habet ad multa, non magis unum operatur, quam aliud.

140. Addo etiam, quod cum juxta Adversarios concursus creatus determinet divinum, & determinans prioritate saltem naturae debeat praecedere determinabile, concursus creatus aliquo modo praecedit divinum, & consequenter illius causalitatem sub aliqua ratione subterfugit; prius enim non dependet a posteriori tanquam a causa.

141. Infra etiam ostendemus, scientiam mediam eximere a divina causalitate determinationem voluntatis humanae, quae est aliqua entitas, vel saltem modus & formalitas entis: Sed causalitas causae primae debet esse universalissima, & se extendere ad omne ens & modum, aut formalitatem entis, ut docet D. Thomas 1. Perihierm. lect. 14. ubi ait: *Voluntas divina est causa quadam profundens totum ens, & omnes ejus differentias.* Et D. Augustinus 1. Confess. cap. 6. ubi docet supremum Dei in res omnes dominium ex eo fluere, quod usque ad eorum fundum, id est ultimum essentiae gradum effectus sit: Ergo scientia media tollit a Deo rationem primam causam.

§. IV.

Scientia media tollit a Deo rationem primam liberi.

142. D Probatum primo: Primum liberum debet esse causa non solum remota, & mediata, sed etiam proxima & immediata totius libertatis creatae & participatae; sicut primum ens debet immediate causare & efficere omnem entitatem & existentiam creatam & participatam a rebus; primum enim in quolibet genere debet esse causa ceterorum: At scientia media subtrahit a Deo ratione causam proximam & immediatam respectu libertatis determinationis nostrae voluntatis, quae est aliqua libertas creata & participata; implicat enim liberam determinationem nostrae voluntatis causari a decreto indifferenti & determinabili a voluntate creata, quantum ad speciem actus, quale admittunt Assertores scientiae mediae: Ergo illa tollit a Deo rationem primam liberi.

143. Probatur secundo: Primum liberum debet esse primum eligens & primum determinans; eligere enim & determinare est proprius actus libertatis: At scientia media tollit a Deo rationem primam eligentis & primi determinantis; cum supponat electionem & determinationem voluntatis humanae conditionate futuram ante omnem electionem, seu ante omne decretum actuale & exercitum voluntatis divinae; Ergo scientia media tollit a Deo rationem primam liberi.

144. Confirmatur: Illa causa prius eligit & prius determinat, quae per se primo attingit in effectu aliquam rationem priorem & nobiliorem illa,

illâ quæ ab altera attingitur : At juxta principia Adversariorum voluntas creata in suis effectibus & operationibus attingit aliquam rationem priorem & nobiliorem eâ, quæ per se primò attingitur à Deo : Ergo illa prius eligit & prius determinat. Maior est evidens : cum enim causa & effectus sint correlativa, judicandum est de prioritate & de posterioritate causarum secundum prioritatem, vel posterioritatem effectuum. Minor vero probatur. Juxta doctrinam Adversariorum voluntas creata attingit per se primò in actu & effectum quem producit rationem specificam, & determinat Deum ad illam; Deus vero per suum concursum attingit per se primò rationem individualem, & determinat voluntatem ad eliciendam hanc numero operationem, vel producendum hunc effectum in individuo: Sed in quolibet actu & effectum ratio specifica est prior, & perfectior individuali; cum prima constituat essentiam rei, secunda vero sit extra ejus naturam & quidditatem: Ergo juxta principia Adversariorum voluntas creata attingit in suis actibus & effectibus aliquam rationem priorem & nobiliorem eâ, quam Deus per suum concursum attingit.

§. V.

Scientia media tollit à Deo supremum dominium in nostras voluntates

145. **P**ROBATUR. Ille, qui habet supremum dominium in rem aliquam, potest eâ uti, eamque applicare ad quodcumque voluerit; quomodo cunque voluerit, & quando cunque voluerit in hac enim potestate utendi consistit jus dominativum, ut docent Theologi, & Jurisperiti; unde quia voluntas est regina & domina ceterarum potentiarum, & charitas aliarum virtutum, eas movent & applicant ad suos actus eliciendos. Ergo si Deus non possit applicare voluntates nostras ad libere volendum quicquid ipse voluerit eas velle; sed prius explorare debeat, & prævidere per scientiam mediam, quid illa ex innata libertate sint volitura; nec possit illarum determinationem & consensum prædefinite, & causare, tanquam primum liberum, & primum determinans; sed illum ab ea debeat expectare, & veluti emendicare, ac precariò obtinere, manifestum est, quod non habebit supremum & perfectum, ac regale dominium in voluntates nostras, sed politicum tantum & civile, quale maritus habet in uxorem, vel consul, aut magistratus in populum. Hoc autem repugnat Scripturæ & SS. Patribus: dicitur enim Proverbiorum 21. *Sicut divisiones aquarum; ita cor Regis in manu Domini: quocumque voluerit, vertet illud.* Quibus verbis Scriptura significat, cor Regis, quod inter omnia corda maxime liberum esse debet, ita esse sub manu & potestate Dei, & sub dominio ipsius, qualiter sunt aquæ sub manu hortulani, quas derivat, & dividit, quomodo cunque voluerit: ita quod sicut aquæ non resistunt divisioni, quæ manu hortulani fit; ita nec cor Regis Deo efficaciter illud moventi. Unde saepe docet Augustinus, *Deum habere cordium inclinandum omnipotentem suam potestatem. Illum magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines. Deo volenti salvum facere, nullum humanum resistere arbitrium; illumque de ipsis hominum voluntatibus facere quod vult, & quando vult &c.*

Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio. Sicut Rex ille, vel Dominus non habet perfectum & supremum dominium in servos, vel in subditos, qui non possent eis quicquam præcipere, vel imperare, nisi quod prævideret & præceteret illos suâ sponte & propriâ inclinatione voluntarios, & qui non possent eos ad suam pertrahere voluntatem, sed potius cogeretur voluntati illorum se accommodare: tunc enim talis Rex, vel Dominus potius faceret voluntatem subditorum, & servorum, quam ipsi subditi & servi voluntatem Regis, vel Domini. Ita similiter Deus non habebit perfectum dominium in voluntates hominum, si non possit quicquam decernere, ac dei finire circa nostros actus liberos, nisi quod præscit & prævidet per scientiam mediam, homines ex innata libertate voluntarios; nec operabitur omnia juxta consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus; sed potius secundum præscientiam & prævisionem voluntatis nostræ, ut olim dicebat Faustus. Certe si Superiores in Religione nihil aliud possent præcipere subditis, quam quod præviderent eos propriâ sponte & inclinatione naturali esse voluntarios, facillimum esset illis obtemperare, nec magna esset illorum autoritas, & parvum, ac fere nullum obedientiam meritum foret.

Confirmatur amplius: In sententia Adversariorum verificari non potest id, quod dicit Augustinus, Deum scilicet magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines: Ergo illa contradicit Augustino, & tollit supremum & regale dominium, quod Deus habet in voluntates nostras. Consequentia patet. Antecedens probatur. Homines ratione perfecti dominij, quod habent in suos actus, possunt se libere determinare, & de facto se libere determinant ad quod voluerint, quando voluerint, & ubi voluerint: Ergo si Deus non possit sine læsione libertatis applicare & determinare voluntates hominum ad quod voluerit, & quando voluerit; sed debeat per scientiam mediam explorare futuram consensum voluntatis humanæ, & expectare, & quærere occasiones & opportunitates temporis, loci &c. manifestum est, quod non ita habebit in sua potestate voluntates hominum, ac ipsi homines.

§. VI.

Scientia media derogat divinæ omnipotentia, & enervat efficaciam gratia.

PROBATUR primò: Juxta principia Adversariorum, Deus servatâ libertate arbitrij nulli non potuit promittere Abraham filios spirituales per fidem & conversionem Gentium ex facularibus & thelauris suâ omnipotentia; sed solum ex præsupposita scientia media, quâ noverat, quod istæ, vel illæ gentes, tali tempore vocatæ ad fidem, credituræ essent: vocatæ, inquam, a quali vocatione externâ & internâ; imò forte minor, quam aliæ Gentes, quæ non ei ediderunt: Sed hoc multum derogat divinæ omnipotentia, & enervat efficaciam divinæ gratia; Ergo & scientia media: Major patet, Minor probatur. Juxta hunc dicendi modum, quod Deus promissionem adimplere potuerit, non provenit tanquam à primâ radice ab ejus omnipotentia, sed à potestate & determinatione liberi nostri arbitrij: nisi enim hæc præsupponeretur à Deo prævita per scientiam mediam, Deus ex tota sua omnipotentia, & ex virtute auxiliorum gratia, quæ ab illa proveniunt